

KEO säädöshankkeen päätyöryhmän kokous 23.1.2024

Ajankohta: 23.1.2024 klo 15-16.30

Paikka: UM nh Kavaku, Teams-etäyhteys

Läsnä:

AVS Pasi Hellman, UM (työryhmän puheenjohtaja)
Juha Savolainen, UM (työryhmän varapuheenjohtaja)
Ramses Malaty, UM
Emmi Oikari, UM
Oskar Kass, UM
Venla Voutilainen, UM
Sara Piirainen, UM
Johanna Lahti, UM
Annastiina Ali-Lekkala, UM
Eija Rotinen, UM
Jenny Sjöberg, UM
Minnamari Marttila, Finnfund
Sami Makkonen, UM (kokouksen sihteeri)

Kokouksessa käsitellyt asiat:

1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Avattiin kokous sekä hyväksyttiin työryhmän edellisen kokouksen (9.11.2023) pöytäkirja muutoksitta.

2. Finnfund-arviomuistio

Tytäryhtiö-/virastomalli ja asetukset

Työryhmän jäsenillä on ollut mahdollisuus perehtyä ja esittää kommentteja arviomuistion luonnokseen ennen kokousta. Finnfund-alatyöryhmän puheenjohtaja esitteli arviomuistion sisällön ja alatyöryhmän kannat. Erilaisista rakenteellisista vaihtoehdoista, joissa suunnitellut ulkoistukset voidaan toteuttaa, valmistelua on toteutettu erityisesti tytäryhtiömalli lähtökohtana, eikä alatyöryhmä ei suositellut virastomallia. Huomioitiin, että mallilla on vaikutusta siihen, missä määrin Finnfundille voidaan siirtää tehtäviä.

Todettiin, että ministeriö pyrkii siihen, että ministeriö on suhteessa yksityiseen sektoriin vaikuttajarahoittajan roolissa, ja varsinainen toimeenpano on muilla toimijoilla. Finnfund tällä hetkellä profiloitunut yksityisen sektorin sopimusmalliseksi rahoittajaksi ja Finnfundin näkökulmasta tytäryhtiömalli on selkeämpi. Virastomallin koettiin myös vaikeuttavan Finnfundin viestintää ulospäin. Työryhmä piti tytäryhtiömallia luonnollisimpana Finnfundin nykytilanteen

kannalta. Kuitenkin virastomallissa voitaisiin siirtää Finnfundille myös merkittävää julkista valtaa sisältäviä tehtäviä, joita on mm. takaisinperintä ja PIF-rahaliikenne.

Työryhmä keskusteli kahden eri mallin muista eroista. Molemmissa tilanteissa perustettavassa yksikössä työskentelevät henkilöt työskentelisivät virkavastuulla suorittaessaan julkista hallintotehtävää, mutta vain viraston työntekijät olisivat virkahenkilöitä. Virastomallissa rahoitus tulisi suoraan valtion budjetista, ja tytäryhtiömallissa ministeriö ostaisi markkinahintaan ostopalveluna palveluita Finnfundin tytäryhtiöltä. Työryhmä piti syntyvän viraston pientä kokoa (n. 20 työntekijää) haasteellisena, sillä virasto olisi verrattain pieni. Työryhmä myös katsoi, että omistajaohjaus pystytään varmistamaan paremmin, jos laissa säädettäisiin, että ministeriö omistajaohjaisi itse tytäryhtiötä.

Arvioituaan kahta eri mallia huolellisesti työryhmä katsoi, että kokonaisarviointi puoltaa tytäryhtiömallia.

Työryhmä näki jossain määrin haasteena, että avustusohjelmista pitäisi antaa valtioneuvoston asetus. Valtioneuvoston asetus on raskaampi prosessi kuin ministeriön päätös. VM on kuitenkin nimenomaisesti korostanut, että valtionavustuslain 8 §:n mukaan avustuksista tulee säätää VN asetuksella (esim. avustustasosta).

Tekninen tuki

Työryhmä keskusteli arviomuistion Finnfundin tulevaa teknistä tukea koskevasta arviomuistion kohdasta. Työryhmä kiinnitti huomiota siihen, että nykymuodossaan arviomuistiosta ei käy ilmi ministeriön tahtotila riittävällä tavalla. Työryhmä kannattaa sitä, että Finnfund voisi myöntää valtionavustuksina teknistä tukea yrityksille. Työryhmä piti tärkeänä, että teknisen tuen myöntämisedellytyksiä ja enimmäismäärää jatkoselvitetään perusvalmistelussa ja arviomuistion teknistä tukea koskevaa kohtaa tullaan täsmentämään kokouksen jälkeen. Työryhmä katsoikannatettavana, että tuen myöntämiseen jää riittävästi liikkumavaraa, sillä kyseessä on uusi instrumentti, johon liittyen voi käyttöönoton jälkeen ilmetä ennakoimattomia muutostarpeita.

Keskusteltiin teknisen tuen kytkemisestä Finnfundin sijoitustoimintaan. Työryhmä piti hyvänä, että Finnfund kykenee antamaan ainakin investointihankkeissaan teknistä tukea yrityksille, jotka ovat sen sijoitusportfoliossa, sillä työryhmäläisten mukaan muutkin Pohjoismaat tekevät näin. Tämän osalta nostettiin esiin, että on varmistettava, että tällainen menettely olisi linjassa markkinaneutraliteetin kanssa. Mikäli markkinaneutraliteettia koskevasta sääntelystä ei tule estettä myöntää tukea samoille kohteille, joihin on investoitu tai aiotaan investoida liiketaloudellisin perustein, olisi se toivottavin toimintatapa jatkossa teknisen tuen osalta. Nykytilassa Finnfund pohjustaa potentiaalisia investointihankkeitaan vaikuttavuusselvityksillä, joita se ei varsinaisesti pidä teknisenä tukena.

Muuta

Työryhmä keskusteli Finnfundille perustettavasta valvontaelimestä ja katsoi, että valvonta tulisi tapahtumaan ministeriössä virkatyönä. Oikaisuvaatimusten käsittelyn osalta työryhmä totesi, että Finnfund käsittelee myöntöpäätösten oikaisut, mutta ulkoministeriö taas maksatusten keskeytysten, takaisinperintöjen jne. oikaisut).

3. Säädöshankkeesta tiedottaminen: UKKMIK ja UKKMI

Työryhmä katsoi, että ennen asian esittelyä ministerille tulee virkamiesvalmisteluna kirkastaa hankkeen tavoitteet, jotta asia voidaan esitellä mahdollisimman valmiina. Ministeriä informoidaan tässä vaiheessa lyhyesti hankkeesta nstrumenttia koskevan tapaamisen yhteydessä ja tarvittaessa laajemmin ministerin niin tahtoessa.

4. Muut esille tulleet asiat

Koska arviomuistioon oli tullut merkittävästi kommentteja, työryhmä katsoi parhaaksi käydä vielä läpi arviomuistio kokonaisuudessaan, kun siihen tulleet uudet kommentit on saatu.

Työryhmä huomioi myös, että arviomuistiossa tulisi puhua yhtiön virallisen nimen muuttamisesta, sillä Finnfund-nimi ei muuttuisi säädöshankkeen seurauksena.